

Кузнецова О.Ю., Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, доктор педагогічних наук, професор

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ФАХОВООРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Реформування сфери вищої освіти в Україні - структурне, змістове, фінансове тощо - стає серйозним викликом для всіх, хто задіяний у сфері вищої освіти. Положення нового закону «Про вищу освіту» вимагають перегляду як організаційних, так і змістових засад вищої освіти у вітчизняних вишах.

Університети та інші вищі навчальні заклади отримали право самостійно формувати навчальні плани та визначати освітні пріоритети для своїх студентів. Причому має бути реалізована індивідуальна освітня траєкторія кожного студента, що передбачає відведення у навчальному плані студента 25% кредитних балів на вивчення дисциплін за вибором студентів.

Оскільки новий закон скасовує систему визначення обов'язкових для вивчення дисциплін соціально-гуманітарного напрямку, зокрема і дисципліни «Іноземна мова», постає серйозне завдання посилення привабливості й обґрунтування доцільності вивчення іноземної мови у ВНЗ, модернізації навчальних курсів з іноземної мови, посилення і акцентуації в ході їх вивчення професійної складової, урізноманітнення іншомовних курсів, що пропонуються для вивчення студентами.

У документах Ради Європи, Європейського Союзу, у дослідженнях фахівців визначаються такі орієнтири удосконалення вивчення іноземних мов і реалізації завдань щодо створення спільного європейського простору вищої освіти:

- створення гнучких навчальних програм, за якими студенти мали б можливість спеціалізуватись з однієї або двох іноземних мов у поєднанні з вивченням технічної, економічної або правової спеціалізації (запровадження дипломів про вищу освіту подвійної спеціалізації);
- акцентування практичних переваг володіння іноземними мовами. Доцільним вбачається перегляд цілей, завдань,

структури навчальних програм з огляду на зміни потреб студентів і суспільства;

- розгляд процесу вивчення мови як такого, що триває все життя. Відповідно післяшкільні заклади освіти (зокрема заклади вищої освіти) мають відігравати важливу роль у системі освіти протягом життя і пропонувати привабливі можливості у сфері вивчення мов;

- набуття більшої ваги пропозицій щодо вивчення іноземних мов із спеціальною метою, за умов урахування безпосередніх потреб студентів;

- акцентування у процесі вивчення іноземних мов студентами на розвитку й стимулюванні їх самостійної навчальної діяльності;

- розробка більш конкретних спеціальних навчальних матеріалів для різних освітніх рівнів;

- підготовка викладачів, готових до змін навчальних умов, до появи нової технології й її використання у навчальному процесі, до змін у навчальному процесі, до теоретичних і практичних нововведень, готових впроваджувати нові підходи, методи та форми навчання.

З одного боку, з огляду на європейський вектор розвитку України й формування єдиного європейського простору вищої освіти, забезпечення мобільності студентів, володіння іноземними мовами стає необхідним інструментом повноцінного функціонування у сучасному світі, з іншого, - набуває актуальності уточнення цільових настанов навчання й вивчення дисципліни у вищих навчальних закладах України, змісту її навчання, посилення мотивації студентів до вивчення дисципліни на основі акцентування професійних, академічних, соціо-комунікативних, мультикультурних аспектів оволодіння іноземними мовами у сучасному світі, формування у студентів усвідомлення й готовності до вивчення іноземних мов впродовж життя, удосконалення організації навчання іноземних мов і підвищення якості такої підготовки.

Ознайомлення з європейським досвідом підготовки правоохоронців та фахівців у сфері права свідчить, що

пріоритетним у вищій освіті є вивчення іноземної мови із спеціальною метою, тобто розвиток й формування іншомовної комунікативної компетенції студентів на основі фахово орієнтованої підготовки (використання іноземної мови у професійному контексті і ситуаціях професійного спілкування), що передбачає залучення студентів до активного спілкування іноземною мовою, що вивчається, та підготовки різноманітних презентацій.

При підготовці правоохоронців професійно орієнтований вимір перш за все реалізується на основі тематично-ситуаційної організації навчального матеріалу. Так, теми професійного спілкування включають ознайомлення з особливостями правоохоронної діяльності у різних країнах (структура, завдання, функції), видами протиправної поведінки, типами злочинів і правопорушень, роботою поліцейських відділів, розслідуванням злочинів, типами й видами покарань та стягнень, проблемами організованої злочинності, судочинства, міжнародного співробітництва у правовій сфері тощо.

Важливим є залучення нових технологічних ресурсів (Інтернет, програми дистанційного навчання). Усі вищі навчальні заклади потребують сучасних обладнаних ресурсних центрів і центрів індивідуалізованого навчання, адекватного забезпечення потребують бібліотеки. Слід розвивати навчальні види роботи у позанавчальний час і для мотивування студентів, і для підвищення якості вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах: проведення круглих столів і семінарів, що стосуються як особливостей професійної діяльності студентів, так і культури народу, мова якого вивчається, книжкових/музичних презентацій, показів фільмів з подальшим обговоренням, організацію роботи клубів іноземних мов, лекцій, ярмарок іноземних мов тощо. Слід прагнути залучати студентів до організації таких видів діяльності і всіляко стимулювати їх амбіції щодо оволодіння іноземними мовами.